

**Przedmiotowy system oceniania
z języka polskiego
w Publicznym Katolickim Gimnazjum im. bł. Jana Pawła II
w Tarnobrzegu**

*Ucz się ojców twych języka,
on myśl każdą wydać zdolny:
gnie się, dźwięczy, grzmi, przenika,
jasny, śmiały, bo jest wolny.*

(Jan Nepomucen Kamiński, *Do młodzieży polskiej*)

- I Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego został opracowany w oparciu o analizę następujących dokumentów:
1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (z późniejszymi zmianami);
 2. Podstawa programowa dla gimnazjum;
 3. Statut Publicznego Katolickiego Gimnazjum im. bł. Jana Pawła w Tarnobrzegu
 4. Wewnątrzszkolny System Oceniania w Publicznym Katolickim Gimnazjum im. bł. Jana Pawła II w Tarnobrzegu;
 5. Program nauczania języka polskiego w gimnazjum dla klas I – III „Bliżej słowa” – numery dopuszczenia: J.p1/2009, J.p1/2010; J.p1/2011
- II Przedmiotowy system oceniania zawiera:
1. Zasady przedmiotowego systemu oceniania z języka polskiego.
 2. Obszary aktywności podlegające ocenianiu.
 3. Metody sprawdzania osiągnięć uczniów.
 4. Kryteria oceniania poszczególnych obszarów aktywności uczniów.
 5. Szczegółowe kryteria i wymagania na poszczególną ocenę.
 6. Tryb uzyskania oceny rocznej wyższej niż przewidywana.
- III. Przedmiotowy system oceniania ma na celu:
1. przekazywać informacje o rozwoju i postępach ucznia,
 2. diagnozę potrzeb indywidualnych ucznia oraz przyczyn trudności w nauce,
 3. klasyfikację uczniów,
 4. porównywanie osiągnięć,
 5. motywowanie uczniów do aktywnej pracy i zaangażowania w proces uczenia się
 6. wspieranie rozwoju intelektualnego uczniów,
 7. odzwierciedlanie postępów uczniów z opiniami poradni pedagogiczno-psychologicznej w zdobywaniu wiedzy i umiejętności z języka polskiego zgodnie ze wskazaniami i zaleceniami poradni,
 8. ewaluację - ocenę efektywności kształcenia.

ZASADY PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Na początku roku szkolnego uczniowie są zapoznawani z PSO z języka polskiego, zestawem lektur i terminami ich omawiania.
2. W procesie oceniania uwzględniane są indywidualne możliwości każdego ucznia, opinie i orzeczenia PPP
3. Stosuje się sześciostopniową skalę ocen:
celujący powyżej 100 % (uczeń uzyskał ocenę bdb i rozwiązał zadanie/a dodatkowe)
bardzo dobry 90 % - 100 %
dobry 75 % - 89 %
dostateczny 53 % - 74 %
dopuszczający 41 % - 52 %
niedostateczny 40 % - 0 %
4. Według takiej samej skali ocen przeprowadzana jest klasyfikacja semestralna i roczna.
5. Ocena klasyfikacyjna nie stanowi średniej arytmetycznej ocen cząstkowych.
6. Prace klasowe / sprawdziany są obowiązkowe.
7. Prace klasowe, sprawdziany i testy zapowiadane są przez nauczyciela z tygodniowym wyprzedzeniem
8. Piętnastominutowe sprawdziany oraz kartkówki sprawdzające bieżące treści programowe nie muszą być zapowiadane i nie podlegają poprawie.
9. Poprawa ocen z prac pisemnych (klasówki, sprawdziany, testy z większych partii materiału) jest dobrowolna, jednorazowa i dotyczy każdej oceny. Testy ze znajomości treści lektur nie podlegają poprawie.
10. Uczeń nie ma już możliwości poprawienia pracy kontrolnej na 2 tygodnie przed klasyfikacją.
11. Jeżeli uczeń opuścił pracę klasową z powodu dłuższej nieobecności spowodowanej np. chorobą, to powinien napisać ją w uzgodnionym z nauczycielem terminie w ciągu tygodnia od przyścia do szkoły. Brak oceny z pracy klasowej jest równoznaczny z oceną niedostateczną, którą nauczyciel ma prawo wpisać do dziennika.
12. Przy wystawianiu oceny rocznej brana jest pod uwagę praca ucznia w ciągu całego roku szkolnego
13. Uczeń, który otrzymał na półroczcie ocenę niedostateczną ma obowiązek poprawić ją w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Zakres materiału ustala nauczyciel.
14. Uczeń, który nie podejmie próby zaliczenia pierwszego semestru, bądź nie zaliczy go, nie może otrzymać pozytywnej oceny na koniec roku szkolnego.
15. Roczna ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.
16. Każda ocena przewidywana na koniec semestru/roku może ulec podwyższeniu lub obniżeniu w związku z otrzymywaniem przez uczniów ocen cząstkowych w okresie między wystawieniem propozycji a klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej.
17. Jeśli uczeń opuścił 50 % lekcji i brak jest podstaw do wystawienia oceny, nie jest klasyfikowany.

18. Każda absencja w szkole zobowiązuje ucznia do „nadrobienia zaległości” w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły, bądź w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Nieprzestrzeganie przez ucznia powyższych zasad skutkuje oceną niedostateczną.
19. Prace domowe są obowiązkowe. Brak zadania skutkuje oceną niedostateczną. Konieczne jest jej odrobienie na kolejną lekcję. Oceny niedostateczne za tak „nadrobione” prace nie będą anulowane.
20. Wszystkie prace ucznia, zarówno domowe jak i kontrolne, muszą być napisane czytelnie i estetycznie.
21. Uczeń jest zobowiązany przychodzić na lekcje przygotowany, przez co rozumie się: posiadanie zeszytu, zeszytu ćwiczeń, podręcznika, wymaganych pomocy naukowych, znajomość materiału przynajmniej z trzech ostatnich lekcji, wykonanie pisemnej pracy domowej, przeczytanie zadanego przez nauczyciela tekstu literackiego itp.
22. Dwa razy w semestrze uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, czyli brak zeszytu, podręcznika, brak pracy domowej. O nieprzygotowaniu uczeń informuje nauczyciela przed lekcją. **Punkt ten nie dotyczy zapowiedzianych wcześniej prac klasowych, sprawdzianów, dyktand, prezentacji multimedialnych recytacji oraz lektur, których termin omawiania był z uczniami uzgadniany wcześniej.**
23. W przypadku przekroczenia powyższego limitu uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, która nie podlega poprawie ani anulowaniu.

OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIANIU

1. Wypowiedzi ustne:

- wypowiedź kilkudzaniowa na zadany temat,
- opowiadanie odtwórcze i twórcze,
- prezentacja,
- recytacja,
- dialog.
- aktywność (kreatywność) na lekcjach;
- udział w dyskusji (argumentowanie, wnioskowanie, przemówienie).

2. Wypowiedzi pisemne:

- testy;
- testy diagnozujące;
- prace klasowe (w postaci wypracowań);
- sprawdziany;
- kartkówki;
- dyktanda;
- prace domowe,
- rozwiązywanie wskazanych zadań, wykonywanie ćwiczeń,
- redagowanie tekstów użytkowych (np. życzenia, ogłoszenia itp.)
- redagowanie dłuższych form wypowiedzi: opowiadania z dialogiem, opisu (sytuacji, przeżycia wewnętrznego, krajobrazu, postaci, obrazu), sprawozdania, recenzji, charakterystyki, listu, notatki (w formie planu, streszczenia), rozprawki,
- odpowiedzi dotyczące czytania i odbioru tekstów kultury.

3. Zadania praktyczne:

- twórcze przygotowanie do lekcji;
- praca w grupie;

- inscenizacja;
- prezentacja referatu bądź informacji przygotowanych samodzielnie;
- prace nadobowiązkowe, np.: realizacja projektu (gazetka, album, plakat, afisz, pomoc dydaktyczna, audycja radiowa, nagranie, ankieta itp.);
- przygotowanie i przeprowadzenie lekcji.
- projekt.

METODY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Przewiduje się w każdym semestrze następujące metody sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów:

- pisemne prace klasowe dłuższej wypowiedzi (wypracowania),
- sprawdziany wiedzy i umiejętności z kształcenia językowego,
- sprawdziany ortograficzno – interpunkcyjne,
- testy sprawdzające czytanie i odbiór tekstów kultury,
- sprawdziany z lektur i wiadomości teoretyczno – literackich,
- kartkówki (wiadomości z trzech ostatnich lekcji),
- pisemne prace domowe,
- wypowiedzi ustne oraz technika czytania,
- zadania praktyczne,
- aktywność na lekcji,
- testy według potrzeby: diagnozujący (na początku lub pod koniec roku szkolnego)
- próbny egzamin gimnazjalny,
- zadania dodatkowe, konkursy.

KRYTERIA OCENIANIA POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW AKTYWNOŚCI UCZNIÓW

1. Kryteria oceniania wypowiedzi ustnych:

Oceniając wypowiedzi kilkudzaniowe, opowiadanie, prezentację, głos w dyskusji, bierze się pod uwagę:

- związek z tematem,
- poprawność językową,
- bogactwo słownictwa,
- kompozycję (spójność i logikę wypowiedzi),
- długość wypowiedzi,
- oryginalność i szczególne walory językowe,
- stopień wyczerpania tematu,

Oceniając recytację prozy i poezji, bierze się pod uwagę:

- pamięciowe opanowanie tekstu,
- zachowanie interpunkcji,
- tempo mówienia,
- twórcze podejście do recytacji,
- ogólny wyraz artystyczny

a) Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą**, jeśli:

- wypowiada się krótko, chaotycznie,
- mówi niewyraźnie, cicho, w sposób niezrozumiały (lub mało zrozumiały) dla odbiorcy,
- używa języka odbiegającego od przyjętych norm,
- dysponuje ubogim zasobem słownictwa,
- nie panuje nad składnią swojej wypowiedzi,

- ma problem z odpowiedzią na temat,
 - popełnia sporo różnorodnych błędów.
- b) Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną**, jeśli ponadto:
- w czasie wypowiedzi stara się zachować wymaganą formę wypowiedzi,
 - mówi krótko, na temat, nie wyczerpuje omawianych zagadnień,
 - zachowuje poprawny szyk wyrazów,
 - stara się unikać powtórzeń i dobiera odpowiednie słowa,
 - popełnia błędy składniowe, lecz pracuje nad tym, by ich uniknąć,
 - rozwija umiejętności językowe, wzbogaca słownictwo,
 - w czasie wypowiedzi stara się nawiązać kontakt z odbiorcą.
- c) Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą**, jeśli ponadto:
- mówi na temat, jego wypowiedź dotyczy zadanych pytań i poleceń,
 - popełnia nieliczne błędy składniowe,
 - mówi płynnie, bez powtórzeń,
 - dba o kulturę języka,
 - mówi głośno i wyraźnie, nawiązując kontakt z odbiorcą.
- d) Uczeń otrzymuje **ocenę bardzo dobrą**, jeśli ponadto:
- swobodnie posługuje się różnymi formami wypowiedzi,
 - mówi wyczerpująco na dany temat,
 - buduje zdania poprawne pod względem składniowym, mówi płynnie, ciekawie,
 - dobiera słownictwo stosownie do tematu, stosuje poprawnie różne formy gramatyczne,
 - świadomie rozwija swe umiejętności językowe,
 - mówi wyraźnie, głośno, we właściwym tempie, z odpowiednią intonacją i barwą głosu.
- e) Uczeń otrzymuje **ocenę celującą**, jeśli ponadto:
- posługuje się poprawną polszczyzną,
 - posiada bogaty zasób słownictwa,
 - w swej wypowiedzi zawiera treści wykraczające poza program,
 - stosuje różne wypowiedzenia, dostosowując je do sytuacji,
 - mówi w sposób przemyślany, ciekawy, oryginalny,
 - potrafi skupić na sobie uwagę odbiorcy dzięki sposobowi mówienia,
 - w ciekawy sposób potrafi zainteresować odbiorcę dodatkowymi informacjami wykraczającymi poza program, które zdobył sam w wyniku twórczych poszukiwań

2. Kryteria oceny związanej z odbiorem tekstów kultury:

- a) Uczeń otrzymuje **ocenę dopuszczającą**, jeśli:
- czyta ze zrozumieniem teksty prozatorskie,
 - rozróżnia rodzaje literackie,
 - potrafi porządkować zdarzenia akcji i sporządzić plan kompozycji utworu z nieznaczną pomocą nauczyciela,
 - potrafi wybierać z tekstu istotne informacje na dany temat,
 - umie wskazywać i określać podstawowe środki stylistyczne (epitet, porównanie, przenośnię),
 - potrafi wyrażać swoją opinię na temat tekstów literackich, filmu, sztuki teatralnej, obrazy, rzeźby i innych tekstów kultury,
 - korzysta ze słowników i encyklopedii.
- b) Uczeń otrzymuje **ocenę dostateczną**, jeśli ponadto:
- posługuje się w miarę poprawnie terminami literackimi,
 - potrafi porównać wartości zawarte w tekstach literackich z własnym światem wartości
 - wyróżnia i wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów,
 - rozumie relacje autor – czytelnik,

- zauważa różnicę między podmiotem lirycznym a autorem utworu,
 - umie sformułować pytania ogólne do tekstu, podejmuje próbę określenia funkcji podstawowych środków stylistycznych,
 - wskazuje podstawowe środki wyrazu sztuki filmowej i teatralnej.
- c) Uczeń otrzymuje **ocenę dobrą**, jeśli ponadto:
- samodzielnie wyodrębnia wątki w utworze literackim,
 - potrafi wyodrębnić i omówić elementy świata przedstawionego w utworze,
 - potrafi ocenić postawy bohaterów i wyjaśnić motywy ich postępowania,
 - umie sformułować pytania szczegółowe do tekstu,
 - stosuje słownictwo oceniające i wartościujące,
 - ocenia wartość dzieła literackiego, filmowego, sztuki teatralnej i innych tekstów kultury,
 - gromadzi artykuły z prasy na dany temat,
 - dostrzega związki tekstu literackiego z biografią twórcy i epoką.
- d) Uczeń otrzymuje **bardzo dobrą ocenę**, jeśli ponadto:
- potrafi odczytać wartości uniwersalne utworu i jego sens ukryty,
 - wyciąga i precyzuje własne wnioski z przeczytanego tekstu,
 - umie określić funkcję środków artystycznych,
 - zna biografie wybitnych twórców polskich i wybranych obcych.
- e) Uczeń otrzymuje **ocenę celującą**, jeśli ponadto:
- zainspirowany fragmentami omawianej na lekcji czyta utwór w całości lub zapoznaje się z innymi dziełami danego autora,
 - omawiane teksty kultury potrafi umieścić w odpowiednim kontekście kulturowym,
 - wykazał się osiągnięciami na olimpiadzie z języka polskiego i konkursach (np. recytatorskim) na szczeblu wojewódzkim lub powiatowym, a także podejmuje udane próby literackie.

3. Kryteria oceniania prac pisemnych.

a) Dyktando:

O ocenie decyduje liczba popełnionych błędów ortograficznych i interpunkcyjnych.

- 0 błędów ort. - ocena bardzo dobra
- 1 błąd ort. - ocena dobra
- 2 błędy ort. - ocena dostateczna
- 3 i 4 błędy ort. - ocena dopuszczająca
- 5 błędów i więcej - ocena niedostateczna

Podany wykaz obejmuje liczbę błędów ortograficznych I stopnia (pierwszorzędnych). Za takie uważa się błędy w zakresie rz, ż, u, ó, ch, h, „nie” z osobowymi formami czasownika, z przymiotnikiem i rzeczownikiem, pisownia przyimka z rzeczownikiem lub inną częścią mowy odmianą, pisownia partykuły „-by” z czasownikiem.

Pozostałe błędy uważa się za błędy drugorzędne, czyli II stopnia.

- 2 błędy drugorzędne traktuje się jako 1 błąd I stopnia,
- 4 błędy interpunkcyjne traktuje się jak 1 błąd ortograficzny I stopnia.

21. Uczeń posiadający opinię PPP o dysleksji pisze dyktando, ale nie otrzymuje oceny. Dyktando pełni wtedy tylko funkcję diagnozującą. Jeżeli jest to ocena pozytywna to nauczyciel może wstawić ją do dziennika za zgodą ucznia.

Wypowiedzi pisemne.

Przy ocenie wypracowania bierze się pod uwagę:

- zrozumienie tematu,

- zakres jego rozwinięcia,
- zaprezentowaną wiedzę,
- samodzielność i oryginalność ujęcia,
- umiejętność wnioskowania i uogólniania,
- kompozycję (trójdzielność, związek wstępu i zakończenia z tematem),
- styl (zharmonizowanie z treścią, komunikatywność),
- słownictwo (trafny dobór środków językowych),
- poprawność gramatyczną, ortograficzną i interpunkcyjną,
- wygląd zewnętrzny.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA I WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNAŃ OCENĘ KLASYFIKACYJNĄ

Klasa I

1. Ocena celująca

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza obowiązujący program nauczania:

- twórczo oraz samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania
- proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia
- nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych i literackich
- podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych, prezentuje wysoki poziom motoryczny oraz artystyczny

2. Ocena bardzo dobra

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania klasy I

Kształcenie językowe i literackie:

- sprawnie posługuje się w wypowiedziach różnymi środkami językowymi, słownictwem o zabarwieniu emocjonalnym
- biegle dokonuje przekształceń tekstu literackiego (streszczenie, opis)
- redaguje list połączony z innymi formami wypowiedzi do różnych adresatów
- redaguje notatkę w formie streszczenia
- redaguje charakterystykę postaci, udowadnia złożoność natury ludzkiej i dostrzega zmiany zachodzące w osobowości i postępowaniu, w sposób samodzielny i wszechstronny dokonuje oceny prezentowanego bohatera
- dokonuje opisu sytuacji na podstawie lektury, a także wydarzeń, sytuacji rzeczywistych
- zdaje sprawozdanie z telewizyjnego programu rozrywkowego, dodaje własny komentarz krytyczny
- bezbłędnie dokonuje analizy utworu epickiego, odróżnia fikcję od prawdy historycznej
- rozróżnia fazy przebiegu akcji w utworze (zawiązanie akcji, punkt kulminacyjny, rozwiązanie akcji)
- dostrzega zmiany zachodzące w postępowaniu bohaterów
- dobiera odpowiednie cytaty
- określa rolę autora dramatu, reżysera, scenografa i aktora jako twórcy sztuki teatralnej
- odczytuje alegorię i morał w bajkach oraz prawdy ogólne w przypowieści

- samodzielnie korzysta ze słowników: wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego i interpunkcyjnego w celu bogacenia słownictwa i korekty własnych prac.

Nauka o języku:

- świadomie posługuje się różnymi rodzajami wypowiedzi pojedynczych, dostosowuje je do odbiorcy
- stosuje podmiot w mianowniku, dopełniaczu, domyślny, szeregowy
- stosuje orzeczenie czasownikowe, imienne, z czasownikiem modalnym i z frazeologicznym
- przekształca wypowiedzenie pojedyncze na złożone i odwrotnie
- stosuje własną interpunkcję
- tworzy zdania z orzeczeniem czasownikowym, imiennym i z czasownikiem modalnym oraz z orzeczeniem wyrażonym frazeologizmem
- rozróżnia tryby i strony czasownika
- umie przekształcić stronę czynną na bierną
- tworzy zdania z podmiotem w mianowniku, dopełniaczu, z podmiotem domyślnym i szeregowym
- świadomie stosuje rzeczownik w funkcji przydawki, dopełnienia, okolicznika, orzecznika
- wzbogaca wypowiedzi ustne i pisemne przymiotnikami w funkcji przydawki i orzecznika
- stosuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych liczebnik w funkcji przydawki i podmiotu
- świadomie stosuje różne formy zaimków w celu osiągnięcia spójności wypowiedzi
- tworzy i stosuje odpowiednie stopnie przysłówka ze względu na przekazywaną informację i intencję wypowiedzi
- poprawnie pisze przyimki złożone
- przekształca wypowiedzenia różnego typu stosując zamienne spójniki
- stosuje partykuły w wypowiedzeniach w celu zasygnalizowania postawy i uczuć nadawcy wobec wypowiedzianych treści
- stosuje w wypowiedziach odpowiednie wykrzykniki dla uwydatnienia przeżyć, wrażeń i emocji.

3. Ocena dobra

Otrzymuje ją uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową

Kształcenie językowe i literackie

- podejmuje próby wypowiedziania się w formach trudniejszych niż określone podstawą programową (sprawozdanie, recenzja, opis sytuacji, charakterystyka)
- formułuje dedykację, życzenia, pozdrowienia, ogłoszenia
- sporządza notatkę w formie planu
- w wypowiedzeniach podejmuje próbę oceny a także wartościowania problemów i zjawisk dotyczących języka, literatury, kultury
- potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów
- wykorzystuje dobrą znajomość treści omawianych lektur
- omawia elementy świata przedstawionego, wskazuje akcję, wątki, bohaterów i ich powiązania
- określa typ powieści
- wymienia rodzaje i gatunki literackie, określa ich cechy
- zna terminy literackie

Nauka o języku:

- posługuje się różnymi rodzajami wypowiedzi pojedynczych, stosuje odpowiednią interpunkcję
- konstruuje wypowiedzenia pojedyncze i złożone

- rozpoznaje w zdaniu orzeczenie czasownikowe, imienne i orzeczenie z czasownikiem modalnym
- poprawnie pisze cząstki: - bym, -byś, -by
- posługuje się czasownikami w różnych trybach i stronach
- poprawnie tworzy formy czasownika • stosuje w zdaniu podmiot w mianowniku, dopełniaczu, podmiot domyślny, szeregowy
- dostrzega osobliwości w odmianie niektórych rzeczowników
- stosuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych przymiotnik w funkcji przydawki i orzecznika
- wskazuje w zdaniu liczebnik w funkcji przydawki i podmiotu
- zastępuje różne części mowy odpowiednimi zaimkami
- stosuje stopień wyższy i najwyższy przysłówka
- poprawnie pisze „nie” z przysłówkiem w stopniu wyższym i najwyższym
- poprawnie pisze wyrażenia przyimkowe
- poprawnie używa spójnika jako wskaźnika stosunków między wyrazami w zdaniu pojedynczym
- poprawnie pisze partykułę nie, by, że, no, li, czy
- dostrzega celowość użycia wykrzyknika w wypowiedzi ustnej i pisemnej

4. Ocena dostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności zawarte w podstawie programowej

Kształcenie językowe i literackie:

- przedstawia treść utworów na podstawie cichego czytania tekstu, określa akcję i jej przebieg, wskazuje monologi i dialogi, rozumie motywy postępowania bohaterów
- zna pojęcia dramatu, fraszki, hymnu, powieści historycznej, poprawnie posługuje się nimi w wypowiedziach
- poprawnie redaguje charakterystykę postaci, opowiadanie, opis, streszczenie, sprawozdanie z lektury (przynajmniej podejmuje próby)
- samodzielnie posługuje się poznanymi słownikami.

Nauka o języku:

- tworzy różne strony czasownika
- określa funkcje składniowe znanych części mowy
- pisze w miarę poprawnie partykułę „nie”, „by” z czasownikami
- wyróżnia w zdaniu rzeczownik, określa jego formę fleksyjną
- wyszukuje w zdaniu przymiotnik, stosuje w poprawnych formach gramatycznych
- wyróżnia przymiotniki podlegające stopniowaniu i stopniuje je
- rozróżnia zaimki
- rozpoznaje partykuły
- uzupełnia zdania partykułami

5. Ocena dopuszczająca

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności

Kształcenie językowe i literackie

- jego technika czytania i rozumienia tekstu literackiego pozwala na samodzielne opowiadanie odtwórcze
- w stopniu zadowalającym pracuje z książką, zaznaczając odpowiednie fragmenty
- pisze charakterystykę bohatera literackiego, opowiadanie odtwórcze, streszczenie, list, notatkę

- w wypowiedziach pisemnych popełnione błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne, nie przekreślają one jednak całkowicie wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie

Nauka o języku

- potrafi rozpoznawać odmienne i nieodmienne części mowy i znaleźć je w tekście
- na prostych przykładach robi wykresy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie

6. Ocena niedostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który przy pomocy nauczyciela nie był w stanie opanować elementarnych wiadomości z podstawy programowej

Kształcenie językowe i literackie:

- nie opanował elementarnych wiadomości dotyczących gatunków literackich, ich budowy, analizy utworu literackiego
- ma słaby zakres słownictwa, błędnie redaguje swe wypowiedzi pod względem językowym i składniowym
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania tekstu w stopniu zadowalającym
- ma trudności zew zrozumieniem lektury

Nauka o języku

- ma kłopoty z rozpoznawaniem odmiennych i nieodmiennych części mowy
- nie potrafi w stopniu zadowalającym przyswoić poznanego materiału gramatycznego przewidzianego programem klasy I gimnazjum
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnień o elementarnym stopniu trudności

Klasa II

1. Ocena celująca

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który swoją wiedzą i umiejętnościami wykracza poza program nauczania

- sprawnie, świadomie redaguje różne formy wypowiedzi, potrafi je łączyć (w zależności od potrzeb) lub redaguje formy nieprzewidziane programem nauczania
- wykorzystuje wiadomości spoza programu
- redaguje prace ciekawe, oryginalne, twórcze, pomysłowe, nieszablonowe, o odmiennym od ogólnie przyjętego spojrzenia
- posługuje się różnego typu wypowiedziami, pisze z emfazą, stosuje wyrazy, wyrażenia i zwroty wzbogacające wypowiedź
- tworzy ciekawy, dowcipny dialog, swobodnie wprowadza go w różne wypowiedzi w zależności od intencji
- dobiera ciekawe, oryginalne cytaty, spoza lektur poznawanych podczas lekcji
- pisze poprawnie wyrazy, wyrażenia i zwroty będące wyjątkami lub nowo poznawane
- potrafi skupić na sobie uwagę odbiorcy dzięki sposobowi mówienia
- uczestniczy w konkursach klasowych, szkolnych i pozaszkolnych – osiąga sukcesy

2. Ocena bardzo dobra

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania.

Kształcenie językowe i literackie:

- sprawnie posługuje się w wypowiedziach różnymi środkami językowymi (leksykalnymi, składniowymi), słownictwem o zabarwieniu emocjonalnym, konstruuje wypowiedź zgodną z tematem, posługuje się poprawną polszczyzną, unika powtórzeń
- biegle dokonuje przekształceń tekstu literackiego (streszczenie, sprawozdanie, opis, opowiadanie)
- redaguje charakterystykę porównawczą, używając słownictwa nazywającego uczucia, stany

- psychiczne i reakcje zewnętrzne, umiejętnie wprowadza cytaty z utworu literackiego, w sposób samodzielny i wszechstronny dokonuje oceny prezentowanego bohatera
- dokonuje opisu sytuacji na podstawie lektury, a także wydarzeń, sytuacji rzeczywistych
 - opisuje zjawiska przyrodnicze, krajobraz, wzbogaca wypowiedź różnorodnymi środkami artystycznego wyrazu
 - redaguje sprawozdanie z przebiegu fikcyjnego lub rzeczywistego wydarzenia, świadomie stosuje składnię typu informacyjnego
 - redaguje recenzję w formie artykułu do gazetki
 - porządkuje argumenty i sporządza plan kompozycyjny rozprawki
 - redaguje list połączony z innymi formami wypowiedzi do różnych adresatów
 - redaguje protokół z dyskusji
 - jest świadomym odbiorcą dzieła literackiego, filmowego czy teatralnego, porównuje dramaty z realizacją telewizyjną, powieść z jej adaptacją filmową
 - bezbłędnie dokonuje analizy utworu epickiego, wskazuje elementy świata przedstawionego, typ narracji, określa bohaterów na podstawie języka jakim się posługują, wyodrębnia akcję, fabułę, epizody, wątki
 - wskazuje w tekście środki językowe właściwe dla funkcji wypowiedzi (zwroty do adresata, pytania retoryczne, grzecznościowe, argumentowanie)
 - wskazuje w opowiadaniu opisy, określa ich funkcje, rozpoznaje środki językowe służące wyrażaniu uczuć i nastroju w opisach
 - analizuje i interpretuje utwór liryczny, określa typ liryki, rodzaj podmiotu lirycznego
 - zna typ narracji, komizm i jego rodzaje, omawia poznawcze i moralne walory utworu
 - omawia symbolikę utworu, nawiązuje do obyczajowości i tradycji narodowej, wskazuje na jej ciągłość, wartości moralne i estetyczne
 - samodzielnie korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny, słownika ortograficznego i wyrazów bliskoznacznych w celu bogacenia słownictwa i korekty własnych prac
 - dba o estetykę pisania, poprawnie stosuje akapity i zachowuje właściwe marginesy

Nauka o języku:

- tworzy zdania z orzeczeniem czasownikowym, imiennym i z czasownikiem modalnym oraz z orzeczeniem wyrażonym frazeologizmem
- określa funkcje stron czasownika, zasadę stosowania strony czynnej i biernej
- wskazuje różnice między czasownikiem przechodnim i nieprzechodnim
 - wyjaśnia, na czym polega nieregularność odmiany czasownika, osobliwości w odmianie rzeczowników
- stosuje odpowiednie stopnie przymiotnika ze względu na przekazywaną informację i intencję wypowiedzi
- bezbłędnie przeprowadza klasyfikację zaimków (ze względu na różne kryteria)
- poprawnie pisze zaimki złożone
- określa funkcje pełnione w wypowiedzeniach przez partykuły i wykrzykniki
- przeprowadza analizę składniową zdania pojedynczego na trudniejszych przykładach
- omawia znaczenie okoliczników, ich funkcje składniowe, sposoby wyrażania, związek z wyrazem określanym
- określa funkcje wyrazów stojących poza związkami zdania
- wskazuje różnice między rodzajami zdań podrzędnych
- przedstawia budowę zdania złożonego na wykresie, nazywa zdania składniowe
- dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu, tworzy rodzinę wyrazów
- określa ekspresywne i znaczeniowe funkcje formantów
- poprawnie pisze skróty i skrótowce
- określa cechy głosek

- wskazuje i nazywa zjawiska fonetyczne (uproszczenia, upodobnienia pod względem dźwięczności)

3. Ocena dobra

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową

Kształcenie językowe i literackie:

- podejmuje próby wypowiedzania się w formach trudniejszych niż określone podstawą programową (np. sprawozdanie, recenzja, opis sytuacji, charakterystyka porównawcza)
- określa i ocenia postawy bohaterów ze względu na ich stosunek do pojęć: szczęście, miłość, wierność, wiara w Boga i ideały
- dobiera odpowiednie fragmenty tekstu w celu wspierania swoich sądów
- umieszcza poznane teksty we właściwych ramach chronologicznych
- wykazuje dobrą znajomość treści omawianych lektur, omawia elementy świata przedstawionego utworu – wskazuje wątek, bohaterów i ich powiązania, akcję
- wymienia rodzaje i gatunki literackie, określa ich cechy
- zna terminy literackie
- poprawnie zapisuje dialog, wzbogaca pracę o elementy opisów
- sporządza notatki i sprawnie posługuje się nimi w czasie lekcji
- wskazuje w utworze poznane środki stylistyczne, określa ich funkcję w utworze
- redaguje list otwarty, uzasadniając własne stanowisko
- redaguje przemówienie

Nauka o języku:

- określa funkcje składniowe rzeczownika – odmienia przez przypadki, liczby – poprawnie zapisuje osobliwe i nieosobliwe czasowniki
- określa rolę imiesłowów z zdaniu
- poprawnie stosuje nieregularne formy czasownika
- odróżnia nieodmienne części mowy – nazywa rodzaje partykuł, wykrzykników
- pisze poprawnie partykuły z różnymi częściami mowy
- przeprowadza analizę składniową zdania pojedynczego rozwiniętego
- potrafi nazwać rodzaje zdań podrzędnie i współrzędnie złożonych
- poprawnie pisze wyrażenia przyimkowe
- dostrzega celowość użycia wykrzyknika w wypowiedzi ustnej i pisemnej
- dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu, wykonuje wykres rodziny wyrazów
- określa podstawowe funkcje formantów
- wyjaśnia skróty, zna ich pisownię
- określa cechy głosek
- wskazuje upodobnienia pod względem dźwięczności i uproszczenia grup spółgłoskowych

4. Ocena dostateczna

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiadał wiadomości i umiejętności łatwe do opanowania, użyteczne w życiu codziennym i absolutnie niezbędne do kontynuowania nauki na wyższym szczeblu

Kształcenie językowe i literackie:

- przedstawia treść utworu na podstawie cichego czytania tekstu, określa akcję i jej przebieg, wskazuje monologi i dialogi, rozumie motywy postępowania bohaterów
- zna pojęcia: dramat, fraszka, satyra, powieść historyczna; poprawnie posługuje się nimi w wypowiedziach
- poprawnie redaguje charakterystykę postaci, opowiadanie, opis, streszczenie, sprawozdanie z lektury
- samodzielnie posługuje się poznanymi słownikami

- zna i stosuje w stopniu przynajmniej dostatecznym zasady ortografii, interpunkcji

Nauka o języku:

- odróżnia imiesłów od innych form czasownikowych, rozróżnia imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe
- tworzy różne strony czasowników
- określa funkcje składniowe znanych części mowy
- rozróżnia okoliczniki, potrafi określić sposób ich wyrażania
- pisze w miarę poprawnie partykuły „nie” i „by” z czasownikiem
- wyróżnia z zdania rzeczownik, określa jego formę fleksyjną, funkcję składniową, łączy w zwiazki składniowe z innymi wyrazami
- wyszukuje w zdaniu przymiotnik, stosuje w poprawnych formach gramatycznych, wyróżnia przymiotniki podlegające stopniowaniu i stopniuje je, określa funkcję w zdaniu
- rozróżnia zaimki
- rozpoznaje partykuły
- uzupełnia zdania wykrzyknikami
- na łatwych przykładach przeprowadza analizę zdania pojedynczego, wyodrębnia zespoły składniowe, sporządza wykres zdania
- rozróżnia rodzaje okoliczników
- rozpoznaje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie
- wyróżnia imiesłowowy równoważnik zdania
- przy pomocy nauczyciela rysuje schemat składniowy zdania złożonego
- na prostych przykładach wskazuje podstawę słowotwórczą i formant
- wykonuje mało skomplikowane wykresy rodziny wyrazów
- określa cechy głosek

5. Ocena dopuszczająca

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności

Kształcenie językowe i literackie:

- jego technika czytania i rozumienia tekstu literackiego daje możliwość samodzielnego przekazania opowiadania odtwórczego
- potrafi odróżnić w utworze fikcję, fakt, autentyzm
- w stopniu zadawalającym pracuje z książką: zaznacza fragmenty, rozumie je, wyciąga z nich proste wnioski
- określa najważniejsze cechy powieści: akcję, wątki, bohaterów, temat
- potrafi 2 –3 zdaniami ocenić bohatera
- odróżnia epikę, lirykę, dramat
- umie we wskazanym słowniku odnaleźć podane hasło
- w prostych przykładach wskazuje apostrofę, porównanie, przenośnię, epitet, rymy, pytania retoryczne
- rozumie pojęcia: archaizm, podmiot liryczny, obyczaj, adaptacja opera, środki masowego przekazu
- samodzielnie pisze plan ramowy i szczegółowy, charakterystykę bohatera, opowiadanie, list, streszczenie, porządek zebrania
- w miarę poprawnie wygłasza z pamięci utwory poetyckie lub fragmenty prozy
- w wypowiedziach pisemnych popełnia błędy językowe, stylistyczne, logiczne, ortograficzne, które nie przekreślają całkowicie wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie

Nauka o języku:

- rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy
- poprawnie stosuje w zdaniu skrócone formy zaimków

- odmienia czasownik przez osoby, liczbę, rodzaje i tryby
- wskazuje w prostych przykładach imiesłów (bez określania jego nazwy)
- odmienia rzeczownik, przymiotnik i łatwe przykłady liczebnika
- samodzielnie pisze 1 –2 przykłady osobliwości w odmianie rzeczownika
- wyodrębnia z zdania podmiot, orzeczenie, wskazuje ich określenia (bez nazywania)
- rozróżnia zdanie pojedyncze i złożone, równoważnik zdania, zdanie pytające, wykrzyknikowe, oznajmujące
- na prostych przykładach rozróżnia zdania współrzędnie złożone i podrzędnie złożone
- wykonuje wykres prostego zdania złożonego
- wskazuje wyraz podstawowy i pochodny
- tworzy rodzinę wyrazów
- odróżnia samogłoski od spółgłosek

6. Ocena niedostateczna

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności wykluczają samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o elementarnym stopniu trudności

Kształcenie językowe i literackie:

- uczeń nie opanował techniki głośnego i cichego czytania tekstu w stopniu zadawalającym, ma trudności ze zrozumieniem lektury
- nie potrafi pracować z książką
- nie opanował w stopniu zadawalającym wiadomości dotyczących rodzajów i gatunków literackich
- nie zna podstawowych cech powieści
- nie potrafi dokonywać analizy utworu literackiego
- nie rozróżnia podstawowych środków artystycznego obrazowania
- nie potrafi formułować dłuższych form wypowiedzi pisemnej (opowiadanie, opis, charakterystyka, streszczenie, list)
- ma słaby zakres słownictwa, błędnie redaguje swoje wypowiedzi pod względem językowym
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega zasad ortograficznych, interpunkcyjnych, językowo – logicznych i stylistycznych

Nauka o języku

- ma kłopoty z rozpoznaniem odmiennych i nieodmiennych części mowy
- popełnia rażące błędy w odmianie czasownika, rzeczownika, przymiotnika i liczebnika
- nie zna osobliwości w odmianie rzeczownika
- nie potrafi wskazać w zdaniu części zdania
- ma kłopoty z rozróżnianiem zdania pojedynczego, zdania złożonego, równoważnika zdania
- nie potrafi rozróżnić zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych
- nie odróżnia wyrazu podstawowego od pochodnego
- nie umie utworzyć wyrazów pokrewnych
- nie rozróżnia litery, samogłoski, spółgłoski

Klasa III

1. Ocena celująca

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza obowiązujący program nauczania

- umie wykorzystywać swoją wiedzę nabytą w szkole jak i poza nią
- umie samodzielnie wyciągać wnioski z materiałów źródłowych i lektur
- twórczo oraz samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania
- proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia

- nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych i literackich
- podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych, prezentuje wysoki poziom motoryczny oraz artystyczny

2. Ocena bardzo dobra

Ocenę bardzo dobrą trzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania klasy III

Kształcenie językowe i literackie:

- prowadząc dyskusję negocjuje, stosuje parafrazę, broni swojego stanowiska
- rozwiązuje sprzeczności
- dokonuje podsumowania wyników dyskusji
- opowiada swobodnie z zastosowaniem dygresji
- charakteryzując postać dostrzega wpływ środowiska, tradycji, kultury, religii
- zdając sprawozdanie, odnajduje ukrytą perswazję, cel wypowiedzi
- dokonuje uogólnień na podstawie przeczytanego tekstu
- czyta ze zrozumieniem różne teksty literatury popularnonaukowej i fragmenty literatury naukowej
- ma świadomość wieloznaczności wypowiedzi literackiej
- odkrywając w literaturze wartości uniwersalne, przenosi je do własnego świata wartości
- posługuje się w sposób naturalny i funkcjonalny pojęciami i terminami z zakresu literatury i kultury
- w komunikatach medialnych odczytuje znaki i kody dosłowne i metaforyczne
- wykorzystuje media jako źródło informacji i opinii w samodzielnym dochodzeniu do wiedzy
- świadomie i krytycznie odbiera różne rodzaje utworów muzycznych, ojczystych i muzyki innych narodów
- wykorzystuje słownik etymologiczny oraz słownik mitów i tradycji kultury
- tworzy różnorodne instrukcje i wykorzystuje je w samodzielnej pracy
- umie obronić się przed manipulacyjnym działaniem środków przekazu
- redaguje sprawozdanie, przytacza wypowiedzi mówcy
- ocenia wartość filmu (koncertu)
- w rozprawce dobiera najtrafniejsze argumenty
- łączy fakty, syntetyzuje, dedukuje

Nauka o języku:

- wykorzystuje funkcje stylistyczne mowy zależnej i niezależnej
- parafrazuje teksty, wykorzystuje wyrazy synonimiczne, wieloznaczne, przeciwstawne, o zabarwieniu emocjonalnym, o znaczeniu przenośnym
- stosuje zapożyczenia z języków obcych
- odmienia obce nazwy miejscowości

3. Ocena dobra

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz elementy wybrane z programu nauczania dla klasy III

Kształcenie językowe i literackie:

- Prowadzi wywiad z osobą fikcyjną w sytuacji symulowanej (np. postaci literackiej)
- Potrafi prowadzić dyskusję
- Dopełnia wypowiedzi innych
- Analizuje uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne postępowania postaci dostrzegając wpływ środowiska, tradycji, kultury i religii
- Zna pojęcia: kompromis, negocjacja, parafraza, dygresja
- Interpretuje tekst poprzez głośne czytanie z odpowiednią intonacją

- Czyta ze zrozumieniem różnorodne teksty literatury pięknej, publicystycznej
- Określa specyficzne cechy stylu różnych tekstów
- Odkrywa w literaturze wartości uniwersalne
- Czytając różnorodne teksty, rozstrzyga dylematy moralne, umiejętnie dokonuje wyboru
- Analizuje komunikaty medialne
- Rozpoznaje znaczenia metaforyczne dzieł plastycznych
- Ocenia wiarygodność i poprawność językową różnorodnych czasopism
- Korzysta z poznanych wydawnictw informacyjnych
- Zdobywa informacje, wykorzystując różne źródła
- W sloganach reklamowych dostrzega elementy tradycji literackiej i kulturowej
- Umie korzystać ze środków przekazu
- Redaguje sprawozdanie z referatu, przemówienia, kazania
- Dokonuje uogólnień
- Dobiera w recenzji właściwe słownictwo w celu wartościowania i opiniowania]
- Wyraża i uzasadnia własne zdanie
- Stosuje w rozprawce zwroty i wyrażenia uzasadniające stanowisko nadawcy
- Posługuje się poznanymi technikami notowania
- Sporządza mapę mentalną (mapę myśli)

Nauka o języku

- przekształca różnorodne konstrukcje składniowe w zależności od potrzeb komunikacyjnych i stylistycznych
- świadomie stosuje i przekształca w wypowiedziach mowę zależną i niezależną
- ocenia poprawność neologizmów i zapożyczeń, ich wartość komunikacyjną i stylistyczną

4. Ocena dostateczna

Uczeń w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej

Kształcenie językowe i literackie:

- zadaje pytania sprawdzające i naprowadzające
- wyczerpująco udziela odpowiedzi na pytania innych
- opowiada swobodnie z zastosowaniem zwrotów do adresata i środków pozajęzykowych
- analizuje motywy postępowania postaci
- zdaje relację z wykładu, pogadanki, prelekcji, porządkuje usłyszane treści
- dokonuje własnej interpretacji utworów literackich
- czyta biegle, poprawnie, głośno, wyraźnie i wyraziście
- umie korzystać z indeksów i bibliografii
- rozróżnia kreatywny charakter literatury
- odkrywa w literaturze społeczne, patriotyczne i religijne postawy bohaterów i konfrontuje je z zachowaniami osób rzeczywistych
- rozumie znaczenie terminów i pojęć: oda, tekst źródłowy, reportaż, indeks, dialektyzm
- dostrzega tworzywo teatru telewizyjnego jako połączenie tworzyw teatru i filmu
- dostrzega możliwości destrukcyjne działania środków masowego przekazu
- dostrzega związek dzieła plastycznego z literackim, wyraża opinię
- rozróżnia muzykę ludową, klasyczną i popularną
- świadomie wybiera czasopisma
- posługuje się poznanymi słownikami i encyklopediami
- rozumie treść różnorodnych instrukcji
- ocenia treść i formę reklam
- redaguje sprawozdanie z wykładu, pogadanki, prelekcji
- redaguje różne recenzje
- uogólnia, dochodzi do prawdy na podstawie przeprowadzonej argumentacji

- redaguje list oficjalny, stosuje właściwe słownictwo
- redaguje list motywacyjny

Nauka o języku:

- buduje poprawne pod względem składniowym i interpunkcyjnym wypowiedzenia złożone
- poprawnie zapisuje nazwy własne, zakończenia nazwisk żeńskich i małżeństw oraz zakończenia –ski, -cki, -dzki, -stwo, -ctwo, -dztwo
- dobiera wyrazy, które najtrafniej wyrażają żądane treści
- poprawnie stosuje i zapisuje neologizmy i zapożyczenia
- stosuje w wypowiedzeniach antonimy i homonimy
- poprawnie stosuje w swoich wypowiedzeniach wyrazy o znaczeniu abstrakcyjnym i konkretnym

5. Ocena dopuszczająca

Uczeń samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje proste zadania przewidziane podstawą programową

Kształcenie językowe i literackie:

- dba o kulturę języka
- dąży do osiągnięcia kompromisu
- jest obiektywny i bezstronny w ocenie wypowiedzi
- opisuje ustnie postać, przedmiot, krajobraz
- wygłasza teksty z pamięci
- doskonalą technikę czytania, rozumie ogólny sens czytanych tekstów
- rozróżnia cechy poznanych już gatunków literackich
- rozumie znaczenie pojęć: tren, bibliografia, archaizm, gwara
- dostrzega różnice między tworzywem teatru i filmu
- świadomie korzysta ze środków masowego przekazu
- dostrzega związek dzieła plastycznego z literackim
- poprawnie pisze tytuły czasopism
- doskonalą umiejętność pisania opowiadania, streszczenia, charakterystyki postaci, sprawozdania
- redaguje rozprawkę zgodnie z planem kompozycyjnym
- sporządza notatkę w formie zbioru cytatów

Nauka o języku:

- buduje poprawne pod względem składniowym wypowiedzenia złożone
- zapisuje poprawnie mowę zależną i niezależną
- stosuje w wypowiedzeniach poprawne formy nazw własnych, nazw żeńskich i małżeństw
- stosuje w wypowiedzeniach synonimy

6. Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował podstawowych umiejętności i wiadomości w zakresie programu nauczania

Kształcenie językowe i literackie:

- nie dba o kulturę języka
- nie doskonalą techniki czytania ze zrozumieniem, nie rozumie sensu czytanych tekstów
- nie rozumie podstawowych pojęć z literatury,
- nie dostrzega różnic między tworzywem teatru i filmu
- nie wyszukuje informacji w środkach masowego przekazu
- nie dostrzega związku dzieła plastycznego z literackim
- nie potrafi formułować dłuższych form wypowiedzi pisemnej (opowiadanie, opis, charakterystyka, streszczenie, list)
- ma słaby zakres słownictwa, błędnie redaguje swoje wypowiedzi pod względem językowym

- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega zasad ortograficznych, interpunkcyjnych, językowo – logicznych i stylistycznych

Nauka o języku:

- nie buduje poprawnych pod względem składniowym wypowiedzeń złożonych
- nie wie co to mowa zależna i niezależna
- nie stosuje w wypowiedzeniach poprawnych form nazw własnych, żeńskich i małżeństw
- nie wie co to neologizmy, synonimy, antonimy i homonimy.

TRYB UZYSKANIA OCENY ROCZNEJ WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA

1. Każda ocena klasyfikacyjna może zostać podwyższona w wyniku egzaminu sprawdzającego, jeżeli uczeń lub jego rodzic/prawny opiekun zwróci się do nauczyciela z wnioskiem o taki egzamin do trzech dni po otrzymaniu od nauczyciela informacji o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej.
2. Egzamin sprawdzający obejmuje materiał z całego semestru/roku i musi być przeprowadzony najpóźniej na tydzień przed radą klasyfikacyjną.
3. Uczeń może zdawać egzamin sprawdzający, jeśli:
 - Pisał wszystkie sprawdziany, testy, prace klasowe.
 - Korzystał z możliwości poprawy sprawdzianów, z których otrzymał ocenę niezadowalającą go.
 - Uzupełniał wszystkie braki powstałe w wyniku nieobecności na lekcjach języka polskiego .
 - W miarę możliwości podejmował samodzielną pracę lub współpracował z nauczycielem.
 - Korzystał z form pomocy oferowanych przez szkołę uczniom mającym trudności w nauce.